

na probíhající konflikt na Blízkém Východě a v Afghánistánu, vedoucí k opomíjení potenciální hrozby původem z balkánského prostředí. Autor se také koncentruje na fakt, že během válek při rozpadu Jugoslávie do tohoto prostředí přišlo mnoho vyškolených veteránů svatě afghánské války proti Sovětskému svazu. Často se na Balkáně usadili a mohou představovat hrozbu v podobě tzv. spících teroristů.

I když je autor v první řadě novinářem, což ovlivnilo i stylistickou podobu publikace i jeho práci s argumenty, je této knize nutno přiznat zásluhu v podobě přínosu nových informací a podíl na otevření diskuse o tématu, jemuž nebyla delší dobu věnována dostatečná pozornost.

Radek Oravec

Raymond Detrez, Barbara Segaert, eds., ***Europe and the Historical Legacies in the Balkans***. Bruxelles: Peter Lang Verlag, 2008, 184 s.

Sborník byl sestaven z výstupů ze stejnojmenné konference, která se konala v roce 2006 v Antverpách za účasti badatelů belgických univerzit. Asi jediným pojítkem značně heterogenní směsi publikovaných studií je hledání odpovědi na otázku, nakolik je „kulturní identita“ Rumunska a Bulharska (ne)slučitelná s evropskou. Podle editorů a většiny autorů statí jsou Rumunsko a Bulharsko v západní Evropě stále vnímány prizmatem balkanismu – tedy určitým způsobem povýšeneckého nazírání západních badatelů a veřejnosti, nazírání založeného na stereotypech, neznalosti a orientálních asociacích, které tento region na Západě vzbuzuje. Zatímco vstup zemí středovýchodní Evropy do Evropské unie v roce 2004 v evropské „patnáctce“ vážnější debatu o jejich „evropskosti“ nevyvolal, o tři roky později tomu již v případě těchto dvou balkánských zemí bylo jinak. Sounáležitost Rumunska a Bulharska s evropskou kulturní tradicí byla zpochybňována z několika důvodů, mezi nimiž zvláště vynikaly byzantská, osmanská a komunistická tradice v regionu, teritoriální (a kulturní?) blízkost k Turecku, nad jehož „evropskými kvalitami“ se na Západě vznáší velký otazník, a v neposlední řadě také spojitost území Rumunska a Bulharska s válkami, jež provázely rozpad socialistické Jugoslávie, kvůli jejich žurnalisticky populárnímu označení „balkánské války“.

Autoři staví tento fakt do protikladu vlastní percepci „kulturní identity“ dvou balkánských států, které o své „evropskosti“ nemají žádné pochybnosti. Rumuni poukazují na svůj antický původ odvozený od Dáků a Římanů, Bulhaři zase od Thráků. To vše je stvrzeno výklady jednotlivých národních historií, na které, byť je vytvořili nacionálně motivovaní historikové, později navázaly koncepce „národního komunismu“ v období vlády Todora Živkova a Nicolae Ceaușeska. Střet dvou zmíněných pohledů na „kulturní identitu“ Rumunska a Bulharska vede podle autorů k nutnosti zřeknutí se černobílého nahlížení a naopak k pokračování v plodné diskusi o tom, co vlastně pojem „kulturní identita Evropy“ znamená a kam až tato identita sahá.

Sborník je rozdělen na tři části: první se věnuje fenoménu budování identit a národního státu, druhá kulturní identitě a právům menšin, třetí pak politice na regionální a evropské úrovni. Čtyři z dvanácti studií se zaměřují na Řecko (formování identity) a Turecko (turecké menšiny v Bulharsku, společné osmanské tradici, regionální spolupráci a politice).

Studie se od sebe liší nejen svou délkou, ale i kvalitou, což je nejspíše dáno tím, že příspěvky jsou výstupy konference, na které kromě profesorů prezentovali svůj výzkum i doposud méně erudovaní magistři. Je poměrně nemožné adekvátně postihnout problematiku „kulturní identity“ Sedmihradská na necelých sedmi stranách. Podobně kazí výsledný dojem z publikace i určitá nedokončenost několika statí (text jednoduše skončí bez jakéhokoliv závěru). Jednotlivé studie jsou vybaveny poznámkovým aparátem, čtenář by však určitě přivítal také shrnující bibliografii v závěru sborníku; namísto toho zde najde pouze seznam a krátké představení autorů.

Jakub Šimák

John Ehrmann, *The Eighties: America in the Age of Reagan*. New Haven: Yale University Press, 2005, 296 s.

John Ehrman ve své knize popisuje hlavní rysy americké společnosti za administrativy Ronalda Reagana, zejména v jeho druhém prezidentském období. Snaží se definovat důvody, které poválečnou liberální Ameriku přiměly k tomu, že se začala odvracet od liberálních tendencí. Poukazuje na to, že se obě vůdčí politické strany začaly přibližovat k centru politického spektra, že došlo k mnoha deregulačním krokům, že daně začaly být hlavní agendou americké politiky, že došlo k implementaci mnoha nových zákonů, které měly významný dopad na společnost, a zejména že začaly tzv. *culture wars*, jinými slovy, minoritní a zájmové skupiny se začaly domáhat svých práv. Autor detailně analyzuje Reaganovu politiku, jeho jednotlivé kroky, tak zároveň i obecnější stanoviska, snaží se vysvětlit, jak tato politika prostoupila do každodenního života obyčejných lidí. Kniha je napsána velice svižně, čtivě, opírá se o spoustu dat, fakt a výčtů, na nichž autor srovnává různé vrstvy populace, zájmové skupiny, různorodá odvětví, vývoj společenských trendů, vládních kroků, či celkového myšlení lidí, rasové či jiné minoritní otázky; přitom se snaží podávanou problematiku nastínit ze všech podstatných úhlů pohledu. Vnímá tak velice dobře, jak Reaganova administrativa ovlivnila hnutí, která bojovala za občanská práva, stejně tak ale hovoří o soudních kauzách, populačních změnách a jejich ekonomických dopadech. Kniha je opatřena bohatým poznámkovým aparátem a přílohami, ve kterých čtenář najde informace o nezaměstnanosti, vzdělání, inflaci, příjmech domácností, volebních preferencí atp.

Daniela Hamm-Kalmanová